

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2006. gada 5. aprīlī*

Lieta T-351/02

Deutsche Bahn AG, Berlīne (Vācija), ko sākotnēji pārstāvēja M. Šite [*M. Schütte*], M. Reizens [*M. Reysen*] un V. Kiršhofs [*W. Kirchhoff*], pēc tam M. Šite un M. Reizens, advokāti, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājs,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv F. Kreišics [*V. Kreuzschitz*] un J. Flets [*J. Flett*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

ko atbalsta

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv A.M. Kolerta [*A.-M. Colaert*], F. Florindo Gižons [*F. Florindo Gijón*] un K. Seils [*C. Saile*], pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

* Tiesvedības valoda — vācu.

par lūgumu atcelt Komisijas 2002. gada 12. septembra lēmumu, ar ko noraidīta prasītāja 2002. gada 5. jūlijā iesniegtā sūdzība.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs B. Vesterdorfs [*B. Vesterdorf*], tiesneši Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*], G. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*], I. Labucka un V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],

sekretāre K. Andova [*K. Andova*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 21. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

- ¹ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/81/EEK par akcīzes nodokļa saskaņošanu attiecībā uz minerālējām (OV L 316, 12. lpp.), 1. panta 1. punktā ir paredzēts, ka minerālējām dalībvalstis atbilstoši šai direktīvai uzliek saskaņotu akcīzes nodokli.

- 2) Saskaņā ar Direktīvas 92/81 8. panta 1. punktu dalībvalstis neuzliek saskaņotu akcīzes nodokli “minerāļeļļām, ko piegādā, lai izmantotu kā degvielu aviācijā privātos, nekomerciālos nolūkos”. [Neoficiāls tulkojums]
- 3) No 2003. gada 31. decembra Direktīvu 92/81 atceļ ar Padomes 2003. gada 23. oktobra Direktīvu 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 51. lpp.)
- 4) Atbilstoši 1992. gada 21. decembra *Mineralölsteuergesetz* (Vācijas likums par nodokļu uzlikšanu minerāļeļļām) (*BGBL.* 1992 I, 2185. lpp., grozījumi — *BGBL.* 1993 I, 169. lpp., turpmāk tekstā — “*MinöStG*”) 4. panta 1. punktam:

“1. Tā kā uz minerāļeļļām attiecas 12. panta noteikumi, tās nemaksājot akcīzes nodokli var izmantot

[..]

3) kā aviācijas degvielu

a) aviācijas uzņēmumi, kas veic personu vai preču komercpārvadājumus, vai kas sniedz pakalpojumus par atlīdzību,

[..].”

- 5 Saskaņā ar 4. pantu Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma [88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.):

“1. Komisija izskata paziņojumu, tiklīdz tas ir saņemts. Neskarot 8. pantu, Komisija pieņem lēmumu saskaņā ar šā panta 2., 3. vai 4. punktu.

2. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka paziņotais pasākums nav atbalsts, tā nostiprina minēto konstatējumu ar lēmumu.

3. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka nav šaubu par to, ka paziņotais pasākums, ciktāl uz to attiecas Līguma 92. panta 1. punkts, ir saderīgs ar kopējo tirgu, tā nolemj, ka pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu [..]. Lēmumā norāda, kuru no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem piemēro.

4. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka ir neskaidrības par to, vai paziņotais pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu, tā nolemj sākt procedūras saskaņā ar Līguma 93. panta 2. punktu [..]”

- 6 Regulas Nr. 659/1999 10. pants ir formulēts šādi:

“1. Ja — neatkarīgi no informācijas avota — Komisijas rīcībā ir ziņas par varbūtēji nelikumīgu atbalstu, tā tūlīt izskata minēto informāciju.

2. Vajadzības gadījumā tā lūdz informāciju attiecīgajai dalībvalstij. *Mutatis mutandis* piemēro 2. panta 2. punktu un 5. panta 1. un 2. punktu.

[..].”

7 Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Iespējami nelikumīga atbalsta izskatīšana beidzas ar lēmumu saskaņā ar 4. panta 2., 3. vai 4. punktu. [..]

8 Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 20. pantu:

“[..]

2. Ieinteresētās personas var informēt Komisiju jebkādu varbūtēji nelikumīgu atbalstu un jebkādu varbūtēju atbalsta ļaunprātīgu izmantošanu. Ja Komisija uzskata, ka, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, nav pietiekama pamata par attiecīgo gadījumu izdarīt secinājumus, Komisija par to informē ieinteresētās personas. Ja Komisija pieņem lēmumu par kādu gadījumu, pamatojoties uz sniegtās informācijas saturu, tā nosūta ieinteresētajai personai minētā lēmuma kopiju.

3. Pēc attiecīga lūguma visas ieinteresētās personas saņem visu to lēmumu kopijas, kas pieņemti saskaņā ar 4. un 7. pantu, 10. panta 3. punktu un 11. pantu.”

9 Atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 25. pantam:

“Lēmumus, ko pieņem saskaņā ar II, III, IV, V un VII nodaļu, adresē attiecīgai dalībvalstij. Komisija tos tūlīt paziņo attiecīgajai dalībvalstij un dod pēdējai minētajai iespēju norādīt, uz kuru informāciju pēc tās ieskatiem vajadzētu attiekties pienākumam glabāt dienesta noslēpumu.”

Fakti un tiesvedība

10 *Deutsche Bahn AG* ir Vācijas valsts dzelzceļa transporta uzņēmums. Uzskatot, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļā paredzētais atbrīvojums no nodokļa, ko piemēro aviācijas degvielai, rada dzelzceļa transporta uzņēmumu (jo īpaši kuros izmanto ātrvilcienu) un gaisa transporta uzņēmumu savstarpējās konkurences izkropļojumus, prasītājs ar 2002. gada 5. jūlija vēstuli iesniedza Komisijai sūdzību par minēto atbrīvojumu un lūdza uzsākt pārbaudes procedūru atbilstoši EKL 88. pantam.

- 11 2002. gada 12. septembrī Lojola de Palasio [*Loyola de Palacio*], kas tobrīd bija par transportu atbildīgā Komisijas locekle, nosūtīja prasītājam vēstuli, kas kļūdaini bija datēta ar 2002. gada 21. septembri, šādā redakcijā (turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”):

“Es pateicos par jūsu neseno vēstuli, kas attiecas uz konkurenci starp *Deutsche Bahn* un ‘zemo izmaksu (*low-cost*) aviācijas uzņēmumi’ Vācijā, kurā jūs lūdzat Komisiju veikt pasākumus saistībā ar atbrīvojumu no nodokļa aviācijas degvielai.

Jūsu vēstulei pievienotajā formālajā sūdzībā jūs apgalvojat, ka atbrīvojums no nodokļa aviācijas degvielai nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Eiropas Komisija tomēr uzskata, ka attiecīgais atbrīvojums nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Atbrīvojuma no nodokļa pamatā ir Padomes direktīva par akcīzes nodokļa saskaņošanu attiecībā uz minerāleļļām, ko dalībvalstis vienbalsīgi pieņēmušas saskaņā ar EKL 93. [..] pantu. Turklāt ir jāuzsver, ka direktīva nedod dalībvalstij izvērtēšanas pilnvaras. Līdz ar to [*MinöStG*] 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļā minētais atbrīvojums no nodokļa ir jāuzskata par pasākumu, ar ko īsteno Direktīvu [92/81], un nevis par mēģinājumu piešķirt atbalstu.

Eiropas direktīva turklāt ir saderīga ar starptautisko praksi, ko pamato Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (*ICAO*) īstenotā politika saskaņā ar Konvenciju par starptautisko civilo aviāciju (turpmāk tekstā — “Čikāgas konvencija”).

Tā kā atbrīvojums no nodokļa aviācijas degvielai nav uzskatāms par tādu, kas radītu ar valsts atbalstu saistītas problēmas, Komisija nav paredzējusi uzsākt valsts atbalsta pārbaudes procedūru, piemērojot EKL 88. [..] pantu.

Eiropas Komisija — kā Jūs to pamatoti norādījāt savā vēstulē — patiešām ir atkārtoti pārbaudījusi jautājumu, kas saistīts ar atbrīvojumu no nodokļa. Komisija ir atkārtoti lūgusi ICAO apspriest šo jautājumu, lai ieviestu nodokli aviācijas degvielai vai veiktu līdzīgus pasākumus. ICAO darba grupa šobrīd pārbauda tādu ar tirgu saistītu pasākumu, kā nodokļu, emisijas kvotu apmaiņu un brīvprātīgu mehānismu ieviešanu starptautiskās civilās aviācijas jomā.

Neraugoties uz to, ka tas ir starptautisko tiesību jautājums, Eiropas Komisija tās 2001. gadā publicētajā Baltajā grāmatā par Eiropas transporta politiku norāda, ka varētu izskatīt “atbrīvojuma no nodokļa atcelšanu aviācijas degvielai, ko izmanto lidojumiem Kopienas teritorijā. Šādu pieeju nekādā ziņā nevarētu īstenot bez grūtībām, jo būtu jāievēro vienlīdzīga attieksme pret ārpus Kopienas reģistrētajiem pārvadātājiem, kas veic lidojumus Kopienas teritorijā”. Līdz pat šim brīdim Kopienas pūles nav novedušas pie jebkādam izmaiņām [Direktīvā 92/81].”

- 12 Atbildot uz šo vēstuli, prasītājs 2002. gada 30. septembrī nosūtīja Komisijai šādu vēstuli:

“Es pateicos par Jūsu 2002. gada [12.] septembra vēstuli, kurā Jūs paužat savu nostāju saistībā ar *Deutsche Bahn* iesniegto sūdzību par atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām aviācijas degvielai. Es ar interesi un gandarījumu uzzināju, ka arī Komisija vairs neuzskata atbrīvojumu no nodokļa petrolejai par atbilstošu. Šajā sakarā tiek skaidri apstiprināts *Deutsche Bahn* viedoklis, ka atbrīvojums no akcīzes nodokļa minerāleļļām vienmēr noved pie negodīgas konkurences, jo īpaši salīdzinot zemo izmaksu aviācijas uzņēmumu un *ICE* ātrvilcienu veikto pārvadājumu izmaksas.

Līdz ar to mēs esam vēl jo vairāk sarūgtināti, ka saistībā ar šo konkurenci kropļojošo atbrīvojumu no nodokļa Jūs nevēlaties uzsākt valsts atbalsta pārbaudes procedūru. Mēs lūdzam Jūs vēlreiz pārskatīt jūsu nostāju. Mēs uzskatām, ka direktīvas par minerāleļļām pieņemšana neliedz pārbaudīt ar valsts atbalstu saistītos jautājumus. Tās pieņemšanas laikā nepastāvēja konkurence starp dzelzceļa un gaisa transportu. Pēdējo desmit gadu laikā šī situācija ir mainījusies. Mēs uzskatām, ka Komisija drīkst ņemt vērā un tai ir jāņem vērā šīs izmaiņas.

Kaut arī Komisijai vajadzētu ievērot Jūsu vēstulē izklāstīto nostāju, šo jautājumu skaidrojuma saņemšanai būtu jāiesniedz kompetentām Eiropas tiesām.

Cerot, ka no šādas tiesvedības var izvairīties, mēs esam gatavi sadarboties.”

- 13 2002. gada 25. novembra vēstulē, kuru prasītājs saņēma jau pēc šīs prasības celšanas, Lojola de Palasio pēc būtības atkārtoja savā 2002. gada 12. septembra vēstulē izklāstīto.
- 14 Ar 2002. gada 28. novembrī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegto prasības pieteikumu prasītājs cēla šo prasību.
- 15 Ar 2002. gada 5. decembrī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegto prasību prasītājs tāpat cēla prasību sakarā ar bezdarbību (reģistrēta ar numuru T-361/02), lai konstatētu, ka Komisija nelikumīgi ir atturējusies lemt par tā sūdzību.

16 2003. gada 9. janvārī Lojola de Palasio nosūtīja prasītājam šādu vēstuli:

“Atsaucoties uz 2002. gada 12. septembra vēstuli, kas kļūdaini datēta ar 21. septembri, un uz 2002. gada 25. novembra vēstuli, kuru saturu es gribētu atkārtot un apstiprināt ar vēlākiem notikumiem.

Es uzskatu, ka šo lietu nereglamentē ar valsts atbalstu saistītās normas. Ne es, ne Eiropas Komisija šajā sakarā nav pieņēmusi nevienu lēmumu, piemērojot Regulu [Nr. 659/1999] vai izmantojot kādu citu tiesisko pamatu. Komisija šajā sakarā vēl nav ieņēmusi nostāju. No iepriekš minētajām vēstulēm skaidri izriet, ka es piekrītu šim viedoklim. Tomēr, lai izvairītos no varbūtējiem pārpratumiem, kas Jums varētu rasties, manas vēstules, no kurām Jūs vai Jūsu padome ir izdarījusi pretēju secinājumu, Jūs varat uzskatīt vai nu par tādām, kas paūž manu nostāju, vai tādām, kas ir atsauktas.”

17 Šajā pašā dienā, Komisija nosūtīja šo vēstuli Pirmās instances tiesai, darot zināmu, ka tā ir atsaukusi abas iepriekš minētās 2002. gada 12. septembra un 25. novembra vēstules. Līdz ar to Komisija secināja, ka ir zudis šīs prasības priekšmets.

18 2003. gada 25. februārī prasītājs iesniedza savus apsvērumus par šo 2003. gada 9. janvāra vēstuli, uzsverot to, ka viņš joprojām ir ieinteresēts uzturēt prasību.

19 Ar 2003.gada 6. novembra rīkojumu Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs atļāva Padomei iestāties šajā lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Iestāšanās rakstu Padome iesniedza 2003. gada 22. decembrī. Savus apsvērumus par šo rakstu prasītājs iesniedza 2004. gada 15. martā.

- 20 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (pirmā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma sākt mutvārdu procesu un, veicot procesa organizatoriskos pasākumus, aicināja lietas dalībniekus atbildēt uz dažiem jautājumiem. Tie izpildīja šos lūgumus.
- 21 Ar 2005. gada 20. jūnija rīkojumu lietā *Deutsche Bahn*/Komisija (T-361/02, Krājumā nav publicēts) Pirmās instances tiesa prasītāja iesniegto prasību sakarā ar bezdarbību noraidīja kā acīmredzami nepieņemamu.
- 22 Tika uzklausi lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2005. gada 21. septembra tiesas sēdē.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 23 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- atzīt prasību par pieņemamu;
- atcelt Apstrīdēto lēmumu un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- pakārtoti, ja Pirmās instances tiesa nolemtu, ka Apstrīdētais lēmums ir atcelts vai atsaukts ar 2003. gada 9. janvāra vēstuli, atzīt, ka šis pēdējais lēmums nav spēkā, un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus;

- Pakārtoti tam, ja Pirmās instances tiesa nolemtu, ka lēmums nav jāpieņem, piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, piemērojot vienlaicīgi Pirmās instances tiesas Reglamenta 87. panta 6. punktu un 90. panta a) punktu.

24 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepieņemamu un, jebkurā gadījumā, kā nepamatotu;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

25 Padome gadījumā, ja prasība tiktu uzskatīta par pieņemamu, lūdz atzīt prasītāja izvirzīto iebildumu par prettiesiskumu par acīmredzami nepamatotu un piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

26 Pirmkārt, Komisija norāda, ka 2002. gada 12. septembra vēstule nav apstrīdams tiesību akts. Tā uzskata, ka šai vēstulei nav tiesisku seku, jo Lojola de Palasio ar to informēja prasītāju par skaidru tiesisko stāvokli, proti, ka prasītāja 2002. gada 5. jūlijā

sniegtā informācija neietilpst ar valsts atbalstu saistītā tiesiskā regulējuma piemērošanas jomā un šī iemesla dēļ attiecīgais atbrīvojums nevarēja veidot valsts atbalstu. Komisija uzskata, ka Lojola de Palasio nebija paredzējusi atrisināt lietu, pieņemot juridiski saistošu lēmumu. Komisija turklāt uzsver, ka Apstrīdēto lēmumu nevar kvalificēt kā valsts atbalsta jomā pieņemtu lēmumu, ņemot vērā tādu šajā jomā piemērojamās procedūras noteiktu pazīmju neesamību šajā gadījumā, kas saistītas ar šādu Komisijas lēmumu pieņemšanu, to publicēšanu un ar apstākli, ka tie ir adresēti dalībvalstij (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/Sytraval un *Brink's France, Recueil*, I-1719. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Sytraval*”, 45. punkts). Pat, ja tiktu atzīts, ka Regula Nr. 659/1999 šajā gadījumā būtu jāpiemēro, ar Apstrīdēto lēmumu ir tikai sniegta neoficiāla informācija saskaņā ar šīs regulas 20. panta 2. punkta otro teikumu, un tādēļ šis lēmums nav apstrīdams.

²⁷ Komisija piebilst, ka prasītāja minētajiem spriedumiem, kas attiecas uz varbūtējām Apstrīdētā lēmuma tiesiskajām sekām, nav nozīmes tādēļ, ka vai nu tie ir pasludināti pirms Regulas Nr. 659/1999 pieņemšanas, vai arī tie nav saistīti ar faktiem, kurus varētu reglamentēt šīs regulas 20. pants. Prasītājs turklāt spēlē ar vārdiem, apgalvojot, ka Komisija faktiski ir pieņēmusi lēmumu tai iesniegtajā lietā un ka tādēļ Regulas Nr. 659/1999 20. panta 2. punkts nav piemērojams. Komisija apgalvo, ka tā nevarēja pieņemt lēmumu šajā lietā, jo sūdzības iesniegšanas brīdī tā jau zināja, ka fakti, kas tai darīti zināmi, neattiecas uz valsts atbalstu un vēl jo vairāk uz nelikumīgu vai ļaunprātīgi piešķirtu atbalstu.

²⁸ Otrkārt, Komisija apstiprina, ka prasītājam nav intereses celt prasību. Pat, ja 2002. gada 12. septembra vēstule būtu apstrīdams akts, tā tika atsaukta ar 2003. gada 9. janvāra vēstuli un tādēļ tai nav nozīmes.

- 29 Katrā gadījumā 2003. gada 9. janvāra vēstule apstiprināja 2002. gada 12. septembra vēstulē pausto juridisko viedokli un nepārprotami arī norādīja, ka runa ir tikai par personīgu juridisko viedokli, kas nav saistošs Komisijai, un ka tā nav pieņēmusi jebkādu lēmumu.
- 30 Šajā sakarā Komisija precizē, ka tikai tad, ja “2002. gada 12. septembra vēstules adresāts vai tā advokāti no šīs vēstules ir izdarījuši citus secinājumus, [2003. gada 9. janvāra vēstules] pēdējā teikumā bija nepieciešams precizēt, ka šādā gadījumā, ir jāatsauc atšķirīgi interpretētās daļas, kamēr tās nav apstrīdētas nelietderīgā tiesas procesā, no kura var izvairīties.”
- 31 Komisija uzskata, ka nākotnē tā atkārtoti vairs šādi nerīkosies. Pietiktu tikai ar to, ka prasītājs Komisijai iesniegtu lūgumu, kas pamatots ar Regulas Nr. 659/1999 20. panta 2. punktu, sniegt atbildi Vācijas Federatīvajai Republikai adresēta lēmuma veidā, saistībā ar kuru tādējādi varētu celt prasību tiesā. Saskaņā ar šīs regulas 20. panta 3. punktu, prasītājs saņemtu šī lēmuma kopiju.
- 32 Prasītājs uzskata, šī prasība ir pieņemama. Tas cita starpā norāda, ka 2002. gada 12. septembra vēstule ir apstrīdams akts, jo ar to Komisija pauž noteiktu juridisku viedokli ar attiecīgi saistošām sekām (Tiesas 1981. gada 11. novembra spriedums lietā 60/81 *IBM/Komisija*, *Recueil*, 2639. lpp., 10. punkts, un Pirmās instances tiesas 1999. gada 30. septembra rīkojums lietā T-182/98 *UPS Europe/Komisija*, *Recueil*, II-2857. lpp., 39. punkts).
- 33 Prasītājs uzsver to, ka pēc 2003. gada 9. janvāra vēstules prasība nav zaudējusi savu priekšmetu. Tam ir saglabājusies interese celt prasību, jo juridiski nav atsaukts Apstrīdētais lēmums. Turklāt pat pieņemot, ka 2002. gada 12. septembra vēstule būtu atsaukta, ar to netiek ietekmēta prasītāja likumīgā interese panākt šīs vēstules prettiesiskuma atzīšanu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 34 Atbilstoši EKL 230. panta ceturtajai daļai fiziska vai juridiska persona var iesniegt prasību par lēmumu, kas adresēts šai personai.
- 35 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai tādi pasākumi, kuru rezultātā iestājas juridiski saistošas sekas, kas ietekmē prasītāja intereses, noteikta veidā grozot tā tiesisko stāvokli, ir akti, kuru atcelšanai var celt prasību EKL 230. panta izpratnē (šī sprieduma 32. punktā minētais spriedums lietā *IBM/Komisija*, 9. punkts, un Pirmās instances tiesas 2001. gada 18. septembra spriedums lietā *T-112/99 Métropole Télévision — M6 u.c./Komisija, Recueil*, II-2459. lpp., 35. punkts). Tādējādi prasību atcelt tiesību aktu var celt par visiem iestāžu pieņemtajiem aktiem, neraugoties uz to raksturu vai formu, ja ar tiem paredzēts radīt tiesiskas sekas (Tiesas 1971. gada 31. marta spriedums lietā *22/70 Komisija/Padome, Recueil*, 263. lpp., 42. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 10. aprīļa spriedums lietā *T-353/00 Le Pen/Parlaments, Recueil*, II-1729. lpp., 77. lpp.).
- 36 Prasītājs savā sūdzībā apgalvo, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļā tikai aviācijas uzņēmumiem paredzētais atbrīvojums, pārkāpjot EKL 87. pantu, kropļo gaisa transporta uzņēmumu, jo īpaši to, kas piedāvā pazeminātas cenas, konkurenci ar dzelzceļa transporta uzņēmumiem pasažieru pārvadājumu tirgū.
- 37 Ar 2002. gada 12. septembra vēstuli Komisija atbildēja, ka attiecīgo atbrīvojumu tā neuzskata par valsts atbalstu, jo tas radies transponējot Direktīvu 92/81, proti, Kopienu tiesību aktu, un tādēļ ar valsts atbalstu saistītas normas šajā gadījumā nepiemēro (skat. šī sprieduma 11. punktu).

- 38 Saistībā ar šo prasību Komisija norāda, ka 2002. gada 12. septembra vēstule nav apstrīdams akts (skat. šī sprieduma 26. punktu).
- 39 Lai pārbaudītu, vai minētā vēstule ir apstrīdams akts, vispirms ir jākonstatē priekšmets prasītāja 2002. gada 5. jūlija vēstulē, uz kuru tajā tiek sniegta atbilde.
- 40 Te ir jākonstatē, ka 2002. gada 5. jūlija vēstuli prasītājs nosūtīja ar mērķi iesniegt Komisijai pamatotu sūdzību par iespējamo EKL 87. panta pārkāpumu. Šī sūdzība vairāk nekā 800 lapaspušu apjomā ietvēra virkni pierādījumu, ekonomiska rakstura un statistisku datu, ar mērķi pamatot apgalvojumus par valsts atbalsta, un jo īpaši attiecīgā atbrīvojuma radīto konkurences izkropļojumu esamību. Savā sūdzībā prasītājs nepārprotami lūdza Komisijai uzsākt formālu pārbaudes procedūru atbilstoši EKL 88. pantam.
- 41 Neatkarīgi no tā, vai sūdzība bija pamatota, Komisijas rīcībā, saņemot šo sūdzību, acīmredzami nonāca “ziņas par varbūtēji nelikumīgu atbalstu” Regulas Nr. 659/1999 10. panta 1. punkta izpratnē. No minētā noteikuma izriet, ka Komisijai tūlīt ir jāizskata minētās ziņas (skat. šī sprieduma 6. punktu). Tai ir tiesības, bet ne pienākums šajā posmā sazināties ar attiecīgo dalībvalsti.
- 42 Atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 13. pantam “varbūtēji nelikumīga atbalsta” iepriekšēja pārbaude ir jāpabeidz pieņemot lēmumu atbilstoši 4. panta 2., 3. un 4. punktam (skat. šī sprieduma 7. punktu). Šīs pašas regulas 4. panta 2. punktā paredzēts — ja pēc iepriekšējas pārbaudes Komisija konstatē, ka ar tās rīcībā esošo

informāciju saistītais pasākums nav atzīstams par valsts atbalstu, tā dara to zināmu, pieņemot lēmumu (skat. šī sprieduma 5. punktu).

⁴³ Papildus šai iespējai pieņemt lēmumu saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 4. pantu, Komisijai, ja tai ir sniegta informācija par varbūtēja valsts atbalsta pastāvēšanu, nav citas iespējas, kā piemērojot tās pašas regulas 20. panta 2. punkta otro teikumu, darīt zināmu ieinteresētajām personām, ka “nav pietiekama pamata lemt par attiecīgo gadījumu” (skat. šī sprieduma 8. punktu).

⁴⁴ Šajā gadījumā ir acīmredzams, ka 2002. gada 12. septembra vēstule neietver lēmumu neizvirzīt iebildumus saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. punkta nozīmē vai lēmumu par formālas pārbaudes procedūras uzsākšanu saskaņā ar minētā panta 4. punktu. Tādēļ ir jānosaka tas, vai šī vēstule ietver lēmumu minētās regulas 4. panta 2. punkta izpratnē, vai arī tā ir tikai šīs pašas regulas 20. pantā paredzētais neformālais paziņojums.

⁴⁵ Pirmās instances tiesa uzskata, ka Komisija, pretēji tās apgalvojumiem, šajā gadījumā nav izmantojusi Regulas Nr. 659/1999 20. panta 2. punkta otrajā teikumā paredzēto iespēju. Nebūt nenorādot uz to, ka nav pietiekama pamata lemt par sūdzību, Komisija gan Apstrīdētajā lēmumā, gan 2002. gada 25. novembra un 2003. gada 9. janvāra vēstulēs ieņem skaidru un noteiktu nostāju. Tā konstatē, ka sūdzība neļauj konstatēt valsts atbalsta esamību, jo attiecīgā atbrīvojuma pamatā nav Vācijas iestāžu lēmuma sniegt atbalstu, bet to pamato Vācijai uzliktais pienākums transponēt Direktīvu 92/81 (skat. šī sprieduma 11. punktu).

- 46 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka savā šī sprieduma 21. punktā minētajā rīkojumā lietā *Deutsche Bahn*/Komisija Pirmās instances tiesa noraidīja lietā T-361/02 prasītāja celto prasību sakarā ar bezdarbību, jo ar 2002. gada 12. septembra vēstuli ir “ieņemta skaidra un nepārprotama nostāja jautājumā par prasītāja sūdzību” (20. punkts).
- 47 Tādēļ šo vēstuli nevar uzskatīt par tādu, ar ko prasītājs tikai informēts par pietiekama pamata trūkumu, lai šajā gadījumā pieņemtu lēmumu Regulas Nr. 659/1999 20. panta 2. punkta otrā teikuma izpratnē. Ar minēto vēstuli Komisija puda skaidru un pamatotu nostāju.
- 48 Attiecībā uz jautājumu — vai 2002. gada 12. septembra vēstule ietver Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punktā paredzēto lēmumu, proti, Komisijas konstatējumu pēc iepriekšējas pārbaudes, ka attiecīgais pasākums nav valsts atbalsts — ir jāuzsver, ka Komisija skaidri ir norādījusi savu viedokli, saskaņā ar kuru “attiecīgais atbrīvojums nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta izpratnē” (skat. šī sprieduma 11. punktu).
- 49 Tādēļ saskaņā ar pienākumu, ko Komisijai uzliek Regulas Nr. 659/1999 10. pants, tā pārbaudīja prasītāja sniegtās ziņas un 2002. gada 12. septembra vēstulē izdarīja secinājumu par atbalsta neesamību, jo atbildība par atbrīvojumu nav jāuzņemas dalībvalstij. Tādējādi ir konstatēts, ka šī vēstule ietver lēmumu Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punkta izpratnē. Pamatam, ievērojot kuru Komisija izdarīja secinājumu, ka atbalsts nepastāv, kā arī apstāklim, ka iepriekšējas pārbaudes laikā Komisijai nav jāveic padziļināta un plaša sūdzībā sniegtās informācijas analīze, šajā sakarā nav nozīmes.

- 50 Komisija apgalvo, ka 2002. gada 12. septembra vēstuli nevar uzskatīt par tādu lēmumu, kas minēts Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punktā, jo 2002. gada 5. jūlijā iesniegtā sūdzība neietilpst valsts atbalsta shēmas piemērošanas jomā. Komisija piebilst, ka vēstule nebija ne adresēta, ne nosūtīta dalībvalstij, kā tas paredzēts šīs pašas regulas 25. pantā (skat. šī sprieduma 9. punktu).
- 51 Šiem argumentiem nevar piekrist. Pirmkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, forma, kādā ir pieņemts tiesību akts vai lēmums, principā neietekmē iespēju tos apstrīdēt, ceļot prasību atcelt tiesību aktu, bet ir jāpievērš uzmanība to būtībai, lai noteiktu, vai tie ir tiesību akti EKL 230. panta izpratnē (skat. šī sprieduma 35. punktā minēto judikatūru, ka arī šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1994. gada 24. marta spriedumu lietā T-3/93 *Air France*/Komisija, *Recueil*, II-121. lpp., 43., 57. un 58. punkts).
- 52 Turklāt, kā tas ir norādīts šī sprieduma 41. punktā, ja Komisija ir saņēmusi informāciju par varbūtēji nelikumīgu atbalstu, tai ir pienākums tūlīt izskatīt šo informāciju, piemērojot Regulas Nr. 659/1999 10. panta 1. punktu. Ja, kā tas ir šajā gadījumā, Komisija ne tikai paziņo ieinteresētajai personai par pietiekama pamata trūkumu lēmuma pieņemšanai šajā gadījumā, bet arī ieņem skaidru un pamatotu nostāju, norādot, ka attiecīgais pasākums nav valsts atbalsts, tā var rīkoties tikai saskaņā ar šīs regulas 4. panta 2. punktu. Pieņemot lēmumu, kas pēc būtības ir atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punktam pieņemts lēmums, Komisijai nav tiesību iebilst pret tā apstrīdēšanu Kopienų tiesās, darot zināmu, ka tā nav pieņēmusi šādu lēmumu, mēģinot to atsaukt vai, pārkāpjot Regulas Nr. 659/1999 25. pantu, pieņemot lēmumu to neadresēt attiecīgajai dalībvalstij.
- 53 Komisija šajā sakarā nevar atsaukties uz Tiesas judikatūru un jo īpaši uz spriedumu lietā *Sytraval*. Minētais spriedums ir pasludināts pirms vēl tika noteikta sūdzību valsts atbalsta jomā izskatīšanas kārtība ar Regulu Nr. 659/1999. Šīs regulas mērķis ir

kodificēt un nostiprināt Komisijas praksi šajā jomā saskaņā ar Tiesas judikatūru (regulas 2. apsvērums).

- 54 Turklāt ir jāatgādina, ka jau izspriestajā lietā *Sytraval* Komisija pieņēma attiecīgajai dalībvalstij adresētu lēmumu par attiecīgās sūdzības noraidīšanu, bet neinformēja par lēmuma tekstu sūdzības iesniedzējus (spriedums lietā *Sytraval*, 14. un 46. punkts). Komisija tikai informēja sūdzības iesniedzējus par šī lēmuma sekām (15. punkts). Tiesa atzina, ka tas bija dalībvalstij adresēts lēmums, pret kuru attiecīgā gadījumā var celt prasību par tā atcelšanu, nevis sūdzības iesniedzējiem adresēts paziņojums (45. punkts).
- 55 Šajā gadījumā Komisija nav adresējusi Vācijas Federatīvajai Republikai lēmumu par varbūtējo valsts atbalstu. Ja Komisija, kā tas tai būtu jādara saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 25. pantu, būtu adresējusi šādu lēmumu Vācijas iestādēm, prasītājam kā EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procesuālo garantiju ieguvējam, būtu tiesības apstrīdēt tā spēkā esamību kā personai, kuru attiecīgais lēmums skar tieši un individuāli EKL 230. panta ceturtais daļas izpratnē (šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Sytraval*, 41. un 48. punkts). Komisija tādēļ nevar atsaukties uz apstākli, ka tā nav adresējusi lēmumu dalībvalstij, un līdz ar to uz apstākli, ka dalībvalsts nav ievērojusi Regulas Nr. 659/1999 25. pantu, lai atņemtu prasītājam viņa procesuālās garantijas.
- 56 Ir jāpiebilst, ka no Regulas Nr. 659/1999 skaidri izriet — tās mērķis ir uzlabot tiesisko drošību, jo īpaši saistībā ar turpmākajām izskatīšanas procedūrām valsts atbalsta jomā (3., 7. un 11. apsvērums). Šis mērķis acīmredzami tiktu apdraudēts, ja Komisijai būtu tiesības šajā jomā pieņemt lēmumus lietās, pārkāpjot šajā regulā noteiktās procesuālās robežas.

- 57 Turklāt pretēji Komisijas apgalvojumam (skat. šī sprieduma 29. punktu), Lojola de Palasio nav nekādā veidā precizējusi ne Apstrīdētajā lēmumā (skat. šī sprieduma 11. punktu), ne savā 2003. gada 9. janvāra vēstulē (skat. šī sprieduma 16. punktu), ka tā šajā lēmumā ir paudusi personīgo viedokli. Tieši pretēji, viņa acīmredzami pieņēma administratīvu lēmumu Komisijas vārdā.
- 58 Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka šī vēstules pamatā nav Komisijas locekļu kolēģijas pieņemts galīgs lēmums par sūdzību (skat. šī sprieduma 26. punktu). Šādu lēmumu var pieņemt tikai tad, ja atbildīgais Komisijas loceklis šajā sakarā iesniedz priekšlikumu. 2002. gada 12. septembra vēstule ļauj saprast, ka Lojola de Palasio nebija paredzējusi iesniegt lietas materiālus kolēģijai. Viņa faktiski paziņoja, ka sūdzību nevar pārbaudīt, pamatojoties uz EKL 87. pantu un Regulu Nr. 659/1999, un ka šī iemesla dēļ kolēģija nevar pieņemt lēmumu attiecībā uz šo sūdzību.
- 59 Attiecībā uz to, ka vēstule nav publicēta (skat. šī sprieduma 26. punktu), pietiek atzīt, ka šo tiesību aktu nav nepieciešams publicēt, lai pret to varētu celt prasību par atcelšanu.
- 60 Komisija turklāt apgalvo, ka prasītājam nav interese celt prasību, jo 2002. gada 12. septembra vēstule ir atsaukta ar 2003. gada 9. janvāra vēstuli (skat. šī sprieduma 16. punktu) un tādējādi tā nerada sekas (skat. šī sprieduma 28. punktu).
- 61 Vispirms ir jākonstatē, ka 2003. gada 9. janvāra vēstule ir formulēta divdomīgi. Pirmkārt, atsaucoties uz 2002. gada 12. septembra un 25. novembra vēstulēm, Komisijas locekle paziņoja, ka viņa "saturu gribētu atkārtot un apstiprināt, ievērojot

vēlākos notikumus”. Otrkārt, tā norāda, ka prasītājs var “šīs vēstules, no kurām [tas] vai [tā] padome ir izdarījusi pretēju secinājumu, var uzskatīt vai nu par tādām, kas pauž [viņas] nostāju, vai tādām, kas ir atsauktas”. Ņemot vērā šo īpaši divdomīgo formulējumu, Pirmās instances tiesa uzskata, ka šī vēstule ir jāuzskata par tādu, kas neapstiprina Komisijas nostāju.

⁶² No 2003. gada 9. janvāra vēstules izriet, ka Komisija saglabā savu nostāju, saskaņā ar kuru EKL 88. pants nevar būt pamats sūdzības pārbaudei. Tādēļ tā nav mainījusi savu nostāju, saskaņā ar kuru atbrīvojums no nodokļa nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē un nav uzsākusi EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Tā faktiski skaidri apstiprināja 2002. gada 12. septembra vēstules saturu gan savā 2002. gada 25. novembra vēstulē, gan, kā Komisija to atzīst savos dokumentos, arī 2003. gada 9. janvāra vēstulē. Komisija arī nav nolēmusi pārskatīt savu nostāju.

⁶³ No visa iepriekš minētā izriet, ka 2002. gada 12. septembra vēstule pēc būtības ir lēmums Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punkta izpratnē un ka tā joprojām saglabā tiesiskās sekas neraugoties uz 2003. gada 9. janvāra vēstuli. Tādēļ šī prasība ir pieņemama un saistībā ar to ir jāpieņem nolēmums.

Par lietas būtību

⁶⁴ Prasītājs izvirza sešus pamatus. Pirmais pamats ir pamatots ar likumības principa pārkāpumu, otrais — ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, trešais — ar EKL 87. panta pārkāpumu, ceturtais — ar EKL 88. panta pārkāpumu, piektais — ar EKL 307. panta kļūdainu piemērošanu un sestais — ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

65 Kopā jāpārbauda pirmais, trešais un ceturtais pamats.

Par pirmo, trešo un ceturto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 66 Saistība ar trešo pamatu prasītājs norāda, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa veido valsts atbalstu EKL 87. panta izpratnē, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.
- 67 Pirmkārt, prasītājs atzīmē, ka, tā kā aviācijas uzņēmumiem, kas darbojas Vācijā, vispār nav jāmaksā vispārējais akcīzes nodoklis par minerāļiem atbilstoši *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļai, to kopējais nodokļu apmērs ir ievērojami samazināts un tādējādi tiem ir radītas finansiālas priekšrocības.
- 68 Otrkārt, tā kā šī atbrīvojuma rezultātā zaudētie ieņēmumi (435 miljoni EUR 2002. gadā) tiek rasti no Vācijas budžeta, priekšrocības ir piešķirtas, izmantojot valsts līdzekļus. Prasītājs precizē, ka pretēji Padomes apgalvojumam, atbalsta esamība nav atkarīga no tā, vai valstij ir uzlikta “papildu nasta”. Šajā sakarā Padome atzīst, ka tāds atbrīvojums no nodokļa, kas piešķirts šajā gadījumā, ir klasisks atbalsta piemērs EKL 87. panta izpratnē.

- 69 Prasītājs piebilst, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa neapšaubāmi ir Vācijas Federatīvās Republikas tiesību akts, jo to ir pieņēmušas šīs dalībvalsts likumdevējas iestādes. Tas precizē, ka šis noteikums ir tikai daļa no vispārējās nodokļu sistēmas, saskaņā ar kuru Vācijā ar nodokli apliek minerāleļļas, un ka tiesību aktos, ar ko transponē Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktus, ietverta valsts pasākumu tiesisko raksturu Tiesa nav apšaubījusi savos 1999. gada 10. jūnija spriedumā lietā C-346/97 *Braathens* (*Recueil*, I-3419. lpp.), un 2003. gada 25. septembra spriedumā lietā C-437/01 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-9861. lpp.).
- 70 Kaut gan ar *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļu ir ieviests Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts, šī norma ir dalībvalsts tiesību akts un tādējādi — pasākums, par ko dalībvalstij jāuzņemas atbildība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē (šajā sakarā skat. Tiesas 1991. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-208/90 *Emmott*, *Recueil*, I-4269. lpp., 21. punkts, un 1993. gada 12. oktobra spriedumu lietā C-37/92 *Vanacker* un *Lesage*, *Recueil*, I-4947. lpp., 7. punkts). Prasītājs norāda, ka saskaņā ar EKL 249. pantu, direktīva uzliek saistības tikai attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu likumdevējam izvēlēties to transponēšanas formas un metodes. Tādēļ, pretēji Komisijas apgalvojumam, nevar pieņemt tādas direktīvas, kas neparedz valstij izvērtēšanas iespējas.
- 71 Šajā gadījumā Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkts piešķir dalībvalstīm diskrecionāru varu atbrīvojot aviācijas degvielu no saskaņotā akcīzes nodokļa “saskaņā ar to izvirzītajiem nosacījumiem, lai nodrošinātu pareizu un nepārprotamu šo atbrīvojumu piemērošanu un novērstu jebkādu krāpšanos, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai ļaunprātīgu nodokļu nemaksāšanu”. Turklāt, kā to apgalvo Padome, Vācijas likumdevējam ir dota ievērojama diskrecionārā vara, lai novērstu konkurences izkropļojumus, atbrīvojot cita veida transportu no akcīzes nodokļa maksāšanas par minerāleļļām, izmantojot Direktīvā 92/81 paredzētās iespējas.
- 72 Treškārt, prasītājs norāda, ka attiecīgais atbrīvojums ir arī izlases veida pasākums, kas pastāv atsevišķu uzņēmumu interesēs vai ir labvēlīgs atsevišķu preču ražošanai EKL 87. panta nozīmē.

- 73 Ceturtkārt, prasītājs norāda, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa rada konkurences kropļojumu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Komisija ir atzinusi, ka ātrgaitas vilcieni konkurē ar gaisa transporta līdzekļiem maršrutos Kopienas teritorijā [Komisijas 1998. gada 9. decembra lēmums (Lieta Nr. IV/M.1305 — *Eurostar*) (OV 1999, C 256, 4. lpp.) 21. punkts]. Prasītājs apgalvo, ka savā sūdzībā ir pietiekami izklāstījis to, ka šāda konkurence pastāv arī maršrutos Vācijas teritorijā. Turklāt kaut gan prasītājam ir jāmaksā visi nodokļi par tā izmantotajiem primārajiem enerģijas avotiem, attiecīgais atbrīvojums ļauj aviācijas uzņēmumiem būtiski samazināt savas izmaksas un tādēļ maršrutos Vācijas teritorijā piedāvāt cenas, kas ir zemākas par prasītāja piedāvātajām cenām.
- 74 Piektkārt, attiecīgais atbrīvojums ietekmē dalībvalstu savstarpējo tirdzniecību, jo, pirmkārt, aviācijas uzņēmumi darbojas galvenokārt vairākās dalībvalstīs un, otrkārt, ātrvilcieni kursē starp dažādām Eiropas galvaspilsētām, tieši konkurējot ar gaisa transporta līdzekļiem.
- 75 Pēc prasītāja domām no iepriekš minētā izriet, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa veido valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Apstrīdētais lēmums tādēļ ir prettiesisks.
- 76 Prasītājs arī uzskata, ka attiecīgais atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu. *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa acīmredzami neatbilst EKL 87. panta 2. punkta nosacījumiem, un to nevar atzīt par saderīgu atbilstoši EKL 87. panta 3. punktam.

- 77 Prasītājs turklāt norāda uz Komisijas pausto kļūdaino viedokli Apstrīdētajā lēmumā, ka direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts liedz piemērot EKL 87. pantu. Šis sekundāro tiesību noteikums ir jāvērtē, ņemot vērā EKL 87. pantu un citus valsts atbalstu reglamentējošos primāro tiesību aktu noteikumus, kas ir īpaša brīvas konkurences principa izpausme (Tiesas 1978. gada 5. oktobra spriedums lietā 26/78 *INAMI/Viola*, *Recueil*, 1771. lpp., 9.–14. punkts; tāpat skat. ģenerāladvokāta Lenca [*Lenz*] secinājumus 1986. gada 15. janvāra spriedumam lietā 52/84 Komisija/Belģija (*Recueil*, 89., 99. lpp.). No Kopienu primāro tiesību pārākuma principa izriet, ka sekundāro tiesību un primāro tiesību piemērošanas kolīziju atrisina, vai nu interpretējot sekundāro tiesību normu tā, lai tā būtu saderīga ar primārajām tiesībām (attiecinot atbrīvojumu no nodokļa uz ātrvilcienu operatoriem), vai arī — ja šāda interpretācija nav iespējama — šo sekundāro tiesību noteikumu nepiemērojot vispār (Tiesas 1988. gada 29. jūnija spriedums lietā 300/86 *van Landschoot/Mera*, *Recueil*, 3443. lpp.).
- 78 No Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta gramatiskās, sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas arī ir jāsecina, ka šajā gadījumā ir jāpiemēro EKL 87. pants. Pirmkārt, no šī noteikuma formulējuma izriet, ka atbrīvojums no akcīzes nodokļa maksāšanas ir piemērojams, “neietekmējot citas Kopienu tiesību normas”. Otrkārt, saskaņā ar judikatūru, atbilstoši Direktīvas 92/81 8. panta 2. un 4. punktam noteiktos brīvprātīgos atbrīvojumus no nodokļa ierobežo vispārējie konkurenci aizsargājošie noteikumi, to skaitā arī EKL 87. pants (skat., piemēram, Pirmās instances tiesas 2000. gada 27. septembra spriedumu lietā T-184/97 *BP Chemicals*/Komisija, *Recueil*, II-3145. lpp., 62. lpp.), tādējādi arī attiecīgais atbrīvojums no nodokļa ir jāierobežo tādā pašā veidā. Treškārt atbilstoši Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkta teleoloģiskai interpretācijai ar konkurenci saistītās Līguma normas ir piemērojamas aviācijas degvielai paredzētajam atbrīvojumam no nodokļa, jo šis noteikums paredz izveidot efektīvu iekšējo tirgu un standartizēt konkurences nosacījumus.
- 79 Prasītājs apstrīd Padomes apgalvojumu, ka, sekundārā Kopienu tiesību aktā tikai daļēji saskaņojot nodokli, uz veikto pasākumu neattiecas Līguma noteikumi par

valsts atbalstu, ja vien direktīvā, kas pamato šo saskaņošanu, nav skaidri paredzēta šo noteikumu piemērošana. Šādā interpretācijā nav ņemta vērā normu hierarhija. Ja Padome būtu velējusies izslēgt EKL 87. panta 1. punkta piemērošanu, direktīva tai būtu jāpamato ne tikai ar EKL 93. pantu, bet arī ar EKL 89. pantu, un to darot, būtu jāizslēdz attiecīgie pasākumi no valsts atbalsta kontroles procedūras piemērošanas jomas. Tāpat Padome varēja atzīt, ka direktīvā paredzētie pasākumi ir saderīgi ar kopējo tirgu, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punktu, EKL 87. panta 3. punkta e) apakšpunktu vai, iespējams, uz EKL 73. pantu. Tas atbilstu Padomes ierastajai praksei [skat., piemēram, Padomes 1970. gada 4. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1107/70 par atbalsta piešķiršanu pārvaldājumiem pa dzelzceļu, autoceļiem un iekšējiem ūdensceļiem (OV L 130, 1. lpp.)]. Tā kā Padome, atsaucoties uz primārajās tiesībās tai piešķirtajām pilnvarām, nav noteikusi atkāpi no primārajām tiesībām, ir jāpiemēro tieši primārās tiesības, proti, šajā gadījumā EKL 87. pantu un EKL 88. pants. Padomes apgalvojums, ka šāda atkāpe faktiski ir paredzēta, ir jānoraida, jo šī atkāpe nav minēta skaidri un nepārprotami.

80 Šajā sakarā prasītājs nepiekrīt Padomes nostājai, saskaņā ar kuru apstākļi, ka kāds no iepriekš minētajiem noteikumiem valsts atbalsta jomā, kas piešķir pilnvaras, netika izmantots, ir tikai nebūtiska formāla kļūda. Pamatojoties uz direktīvu, nevar netieši izslēgt tādu transpozīcijas pasākumu kontroli, kas jāveic saskaņā ar direktīvu, ievērojot valsts atbalstam piemērojamos noteikumus. Direktīvu tieši pretēji būtu skaidri jāpamato ar atbilstošajām pilnvarām.

81 Prasītājs piebilst, ka Komisija un Padome Direktīvā 2003/96, kas aizstāj Direktīvu 92/81, paredzētos atbrīvojumus no nodokļa sīki izvērtē, ņemot vērā tiesisko regulējumu atbalsta jomā. Tādēļ nav saprotams, kādēļ atbildētāja un persona, kas iestājusies lietā, šobrīd atsakās veikt Direktīvā 92/81 paredzēto atbrīvojumu no nodokļa kontroli, ievērojot EKL 87. panta kritērijus.

- 82 Prasītājs nenoliedzami atzīst, ka Komisija nevar lemt par Padomes direktīvu spēkā esamību. Tomēr tā var un tai vajadzētu pārbaudīt, vai dalībvalsts veiktā Direktīvā 92/81 paredzēto atbrīvojumu no nodokļa ieviešana atbilst Līguma noteikumiem atbalsta jomā un nodrošināt, lai valsts tiesības ar šo transponēšanu neradītu ar kopējo tirgu nesaderīgus konkurences izkropļojumus. Komisijai tāpat ir jākontrolē tās dirkrecionārās varas izmantošana, kas dalībvalstij ļauj atbrīvojumu no nodokļa attiecināt uz dzelzceļa transportu, saskaņā ar šīs pašas direktīvas 8. panta 2. punkta c) apakšpunktu. Prasītājs šajā sakarā apgalvo, ka Pirmās instances tiesas 1999. gada 17. jūnija spriedumam lietā T-82/96 *ARAP* u.c./Komisija (*Recueil*, II-1889. lpp., 14. punkts), nav nozīmes, jo tas attiecas nevis uz direktīvu, bet uz regulu, kas dalībvalstij nav jātransponē.
- 83 Prasītājs tādēļ no iepriekš minētā secina, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums no akcīzes nodokļa par aviācijas degvielu nav saderīgs ar EKL 87. pantu un tādēļ nav piemērojams tā pašreizējā redakcijā.
- 84 Prasītājs turklāt norāda, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts vairs nav piemērojams, jo uz to vairs neattiecas ar EKL 93. pantu piešķirtās pilnvaras. Šajā sakarā tas atzīmē — no EKL 241. panta izriet, ka nekas neliedz atsaukties uz to, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts nav piemērojams.
- 85 Ar šo direktīvu faktiski tika saskaņots akcīzes nodoklis minerāleļļām un tāpat kā citas šajā sakarā pieņemtās direktīvas tā ir pamatota tikai ar EKL 93. pantu un paredz izveidot Kopienas iekšējo tirgu EKL 14. panta izpratnē. Prasītājs atzīst, ka, ņemot vērā tolaik pastāvošo konkurenci, Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums no nodokļa par aviācijas degvielu šīs direktīvas pieņemšanas laikā, iespējams, bija vajadzīgs iekšējā tirgus izveidošanai.

Tomēr, kā to ir apstiprinājusi Padome, aviācijas uzņēmumus un ātrvilcienu operatorus šobrīd saista sīva savstarpēja konkurence un attiecīgais atbrīvojums no akcīzes nodokļa maksāšanas rada konkurences izkropļojumu (skat. šī sprieduma 73. punktu). Līdz ar to atbrīvojums no nodokļa par aviācijas degvielu nevis veicina iekšējā tirgus izveidi, bet, tieši pretēji, būtiski izkropļo konkurenci.

⁸⁶ Pasākums, kas rada konkurences izkropļojumus, nevar būt “nepieciešams”, lai nodrošinātu kopējā tirgus izveidošanu un darbību EKL 93. panta izpratnē. Saskaņā ar samērīguma principu pasākumu var uzskatīt par nepieciešamu tikai tad, ja nevar piemērot citu pasākumu, kas konkurenci izkropļotu mazāk (Pirmās instances tiesas 1996. gada 5. jūnija spriedums lietā T-162/94 *NMB France* u.c./Komisija, *Recueil*, II-427. lpp., 69. punkts). Prasītājs uzskata, ka konkurenci mazāk kropļotu vai nu Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma no nodokļa piešķiršana arī ātrvilcienu operatoriem, vai arī šī atbrīvojuma no akcīzes nodokļa par minerāleļļām atcelšana, ja to izmanto pārvadājumiem Kopienas teritorijā. Tādējādi Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums no nodokļa par aviācijas degvielu, kopš ir mainījies konkurences stāvoklis attiecīgajā tirgū, vairs nav nepieciešams, lai nodrošinātu nodrošinātu iekšējā tirgus izveidošanu un darbību, un uz to vairs neattiecas EKL 93. pants.

⁸⁷ Prasītājs uzsver — viņš nenoliedz, ka Padome varēja pamatot Direktīvu 92/81 ar EKL 93. pantu. Tomēr rodas jautājums — vai pēc izmaiņām pastāvošajās konkurences attiecībās starp civilo aviāciju un ātrvilcieniem ar EKL 93. pantā paredzētajām pilnvarām pietiek, lai atteiktos veikt transponēšanas pasākumu atbilstības pārbaudi vispārējiem noteikumiem valsts atbalsta jomā. Prasītājs precizē, ka tas necer panākt direktīvas atcelšanu, bet uzskata, ka izmantotās pilnvaras neliedz Komisijai veikt kontroli.

- 88 Saistībā ar pirmo pamatu prasītājs apgalvo, ka Komisijai bija jāveic sūdzības rūpīga un objektīva pārbaude (šajā sakarā, skat. Tiesas 2001. gada 17. maija spriedumu lietā C-449/98 P *IECC/Komisija, Recueil*, I-3875. lpp., 45. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu lietā T-95/96 *Gestevisión Telecinco/Komisija, Recueil*, II-3407. lpp., 72. punkts). Pilnībā noraidot tā sūdzību, Komisija nav ievērojusi likumības principu, kā arī atsevišķus Regulas Nr. 659/1999 noteikumus.
- 89 Prasītājs apšauba to, ka, formulējot 2002. gada 12. septembra vēstuli, Komisija ir ievērojusi labas pārvaldības principu un savus iekšējās kārtības noteikumus. Šajā sakarā tas precizē — kaut gan piemērojot šos iekšējās kārtības noteikumus, Komisijas locekļu kolēģija bija kompetenta šajā gadījumā, tai šī lieta lēmuma pieņemšanai acīmredzami netika nodota.
- 90 Visbeidzot, lai pamatotu ceturto pamatu, prasītājs norāda — tā kā ar Apstrīdēto lēmumu Komisija ir atteikusies uzsākt formālu pārbaudes procedūru, tā rīkojas pārkāpjot EKL 88. panta 2. un 3. punktā, kā arī Regulas Nr. 659/1999 10. panta 1. punktā un 17. pantā tai uzliktos pienākumus.
- 91 Prasītājs savā replikā apstiprina, ka Komisija, ņemot vērā paredzētos Direktīvas 92/81 attiecīgo noteikumu grozījumus, nepamatoti uzskata, ka tai nav jāuzsāk pastāvoša atbalsta formāla pārbaudes procedūra.
- 92 Komisija uzskata, ka šajā lietā nepārprotami nepastāv jautājums par valsts atbalstu. Tā apgalvo, ka atbildība par attiecīgo atbrīvojumu nav jāuzņemas valstij atbilstīgās judikatūras izpratnē (Tiesas 2002. gada 16. maija spriedums lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp.). *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļā

paredzēto atbrīvojumu no nodokļa pamato Direktīvas 92/81 8.panta 1. punkta b) apakšpunkts un dalībvalstīm nav piešķirta diskrecionārā vara transponējot minēto atbrīvojumu (šī sprieduma 69. punkta minētais spriedums lietā *Braathens*).

- 93 Atbildot uz prasītāja argumentu, saskaņā ar kuru, ņemot vērā primāro tiesību pārākumu, ir jāpieņem tiesību akts valsts atbalsta jomā, Komisija apgalvo, ka prasītājs nav ņēmis vērā apstākli, ka šī sprieduma 92. punktā minēto spriedumu lietā Francija/Komisija arī pamato tiesību akti valsts atbalsta jomā un tas ir jāievēro. Tā turklāt noraida argumentu, saskaņā ar kuru uz Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta neattiecas EKL 93. pantā minētās pilnvaras, uzskatot, ka prasītājs jauc šajā sakarā faktiski atbilstīgo jautājumu, proti, jautājumu par nepieciešamo saskaņošanu, ar jautājumu par konkurences sekām, kam nav nekāda sakara ar EKL 93. pantu.
- 94 Komisija neatbild uz argumentiem, ko prasītājs izvirzījis, lai pamatotu pirmo pamatu.
- 95 Attiecībā uz ceturto pamatu, Komisija uzskata, ka formāla pārbaudes procedūra nav jāuzsāk. Tā piebilst, ka Direktīva 2003/96 ir aizstājusi Direktīvu 92/81 un tādējādi vairs nebija pamata formālas pārbaudes procedūras uzsākšanai.
- 96 Padome izvirza trīs argumentus, lai pierādītu, ka EKL 87.–89. pantā paredzētā sistēma un valsts atbalsta kontroles procedūra šajā gadījumā nav piemērojamas. Pirmkārt, šie noteikumi nav piemērojami Kopienas likumdevēja noteiktajiem pasākumiem, ja vien likumdevējs nav lēmis citādi. Ar EKL 88. pantu Komisijai piešķirtās pilnvaras neļauj atzīt spēkā esošu Kopienas noteikumu par nepiemērojamu.

- 97 Otrkārt, apstrīdēto atbrīvojumu nevar uzskatīt par valsts atbalstu, jo tā mērķis un vispārējā struktūra nenorāda uz nolūku radīt priekšrocības, kas papildus apgrūtinātu valsti.
- 98 Treškārt, Padome atgādina, ka, pat ja apstrīdētais atbrīvojums būtu jāuzskata par valsts atbalstu, tai ir pilnvaras atsevišķu kategoriju atbalstam nepiemērot atbalsta saderības ar kopējo tirgu kontroles procedūras. No apstrīdētā noteikuma beznosacījumu rakstura izriet, ka Kopienų likumdevējs šajā gadījumā ir skaidri izslēdzis iespēju veikt šādu kontroli.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 99 EKL 87. panta 1. punktā par nesaderīgu ar kopējo tirgu ir atzīts ikviens atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 100 Šis noteikums tādēļ attiecas uz dalībvalstu lēmumiem, ar kuriem tās nolūkā sasniegt savus ekonomiskos un sociālos mērķus, pieņemot vienpusējus un neatkarīgus lēmumus, nodod uzņēmumiem vai citiem tiesību subjektiem savus līdzekļus vai rada tiem priekšrocības, lai veicinātu izvirzīto sociālo un ekonomisko mērķu īstenošanu (Tiesas 1980. gada 27. marta spriedums lietā 61/79 *Amministrazione delle finanze dello Stato/Denkavit italiana*, *Recueil*, 1205. lpp., 31. punkts).

- 101 No minētā izriet, ka, lai priekšrocības kvalificētu par atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, tām ir jāizriet no dalībvalsts rīcības (skat. šī sprieduma 92. punktā minēto spriedumu lietā Francija/Komisija, 24. punkts, un tajā minēto judikatūru).
- 102 Tas tā nav šajā gadījumā. *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa transponē Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Kā Tiesa to ir atzinusi, šis pēdējais minētais Direktīvas noteikums uzliek dalībvalstīm skaidru un precīzu pienākumu neiekasēt saskaņoto akcīzes nodokli par komerciālajā aviācijā izmantojamu degvielu (šī sprieduma 69. punktā minētais spriedums lietā *Braathens*, 30.–32. punkts). Atbrīvojumu transponējot valsts tiesībās, dalībvalstis var tikai īstenot Kopienų noteikumus saskaņā ar saviem pienākumiem, kas izriet no Līguma. No minētā izriet, ka atbildība par attiecīgo noteikumu nav jāuzņemas Vācijai, bet, ka tas faktiski izriet no Kopienų likumdēvēja akta.
- 103 Prasītājs apgalvo, ka atbrīvojums ir piešķirts no valsts līdzekļiem. Tomēr valsts atbildība par atbalstu ir jānodala no jautājuma par to, vai atbalsts ir piešķirts no valsts līdzekļiem. No judikatūras izriet, ka runa ir par atšķirīgiem un kumulatīviem nosacījumiem (šī sprieduma 92. punktā minētais spriedums lietā Francija/Komisija, 24. punkts).
- 104 No iepriekš minētā izriet, ka atsevišķi pamatnosacījumi EKL 87. panta piemērošanai nav izpildīti, un Komisijai tādēļ bija tiesības secināt, ka attiecīgais atbrīvojums neietilpst šī panta piemērošanas jomā.

- 105 Pretēji prasītāja apgalvojumam, diskrecionārā vara, kas dalībvalstīm noteikta Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta ievadā, kur precizēts, ka dalībvalstis atbrīvojumus piešķir “saskaņā ar to izvirzītajiem nosacījumiem, lai nodrošinātu pareizu un nepārprotamu šo atbrīvojumu piemērošanu un novērstu jebkādu krāpšanos, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai ļaunprātīgu nodokļu nemaksāšanu”, attiecas tikai uz minētā atbrīvojuma īstenošanas nosacījumu formulēšanu un neietekmē šajā noteikumā paredzētā pienākuma ieviest atbrīvojumu beznosacījumu raksturu (šī sprieduma 69. punktā minētais spriedums lietā *Braathens*, 31. punkts).
- 106 Attiecībā uz prasītāja argumentu, saskaņā ar kuru Vācijas Federatīvā Republika varēja izvairīties no konkurences kropļojumiem, atbrīvojumu attiecinot uz ātrvilcieniem saskaņā ar Direktīvas 92/81 8. panta 2. punkta c) apakšpunktu, pietiek atzīt, ka dalībvalstīm ir pamatotas tiesības transponēt tikai ar obligātos direktīvas noteikumus, neizmantojot iespēju paplašināt atbrīvojuma piemērošanas jomu.
- 107 Prasītājs turklāt atsauca uz Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkta nepiemērojamību. Pirmkārt, viņš uzsver, ka saskaņā ar pārākuma principu, šajā noteikumā paredzētais aviācijas degvielas atbrīvojums no akcīzes nodokļa nav saderīgs ar EKL 87. pantu un tā pašreizējā redakcijā nav piemērojams. Ja Padome būtu vēlējusies nepiemērot EKL 87. pantu, tai būtu bijis jāpamato direktīva ne tikai ar EKL 93. pantu, bet arī uz citiem Līguma pantiem (skat. šī sprieduma 79. punktu). Otrkārt, prasītājs norāda, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts nav piemērojams, jo uz to vairs neattiecas EKL 93. pantā paredzētās pilnvaras. Tas apgalvo, ka aviācijas uzņēmumus un ātrvilcienu operatorus šobrīd saista sīva savstarpēja konkurence un ka tādēļ attiecīgā atbrīvojuma rezultātā netiek izveidots kopējais tirgus, bet tieši pretēji — tiek radīts būtisks konkurences izkropļojums (skat šī sprieduma 85. punktu).

- 108 Pat pieņemot, ka prasītājs būtu izvirzījis iebildumu par Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts prettiesiskumu, šāds iebildums skaidri neizriet no prasītāja iesniegtajiem dokumentiem. Savos apsvērumos par Padomes iestāšanos lietā prasītājs precizēja, ka viņa pamata arguments ir saistīts ar to, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts nevar liegt Komisijai pārbaudīt attiecīgo atbrīvojumu, izmantojot procedūru valsts atbalsta jomā.
- 109 Katrā gadījumā prasītāja argumentus par Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkta nepiemērojamību nevar pieņemt.
- 110 Attiecībā uz prasītāja argumentu, ka šis noteikums nav piemērojams, jo ir pretrunā ar EKL 87. pantu, pietiek atzīt, kā tas izriet no šī sprieduma 104. punkta, ka šajā gadījumā šis pants nav piemērojams.
- 111 Attiecībā uz argumentu, kas saistīts ar EKL 93. pantu, ir jāatgādina, ka Padome Direktīvu 92/81 pieņēma vienbalsīgi, pamatojoties uz šo pantu, lai saskaņotu akcīzes nodokli par minerāleļļām. Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums izriet no starptautisko tiesību noteikumiem, kuros aviācijas degvielai noteikts atbrīvojums no nodokļa. Savā prasības pieteikumā pats prasītājs atzīst, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts iespējams bija nepieciešams direktīvas pieņemšanas laikā, jo tā mērķis bija nodrošināt, lai netiktu izkropļota dalībvalstīs atrodošos dažādu aviācijas uzņēmumu savstarpējā konkurence un šo uzņēmumu konkurence ar trešo valstu uzņēmumiem (skat. šī sprieduma 85. punktu).
- 112 Pieņemot, ka prasītājs pamatoti atsaucas uz jaunu aviācijas un dzelzceļa transporta savstarpējo konkurences attiecību pastāvēšanu kopš Direktīvas 91/82 pieņemšanas,

no tā vēl neizriet, ka Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts būtu kļuvis prettiesisks. Kopienu likumdevējs ir tas, kam īstenojot savas pilnvaras, ir ievērojama diskrecionārā vara, lai novērtētu stāvokli un vajadzības gadījumā lemtu par iespēju grozīt spēkā esošos noteikumus.

113 Attiecībā uz prasītāja argumentu, kas saistīts ar to, ka Komisija un Padome Direktīvas 2003/96 noteikumos paredzētos atbrīvojumus sīki izvērtē, ievērojot tiesisko regulējumu valsts atbalsta jomā, ir jānorāda, ka šīs direktīvas 14. panta 1. punkta b) apakšpunkts paredz atbrīvojumu, ko piemēro "energoproduktiem, kurus paredzēts lietot par degvielu lidojumos, kas nav privāta, nekomerciāla aviācija". Tomēr no šīs pašas direktīvas 14. panta 2. punkta izriet, ka dalībvalsts var, no vienas puses, ierobežot 14. panta 1. punktā paredzētā atbrīvojuma piemērošanas jomu, ietverot tajā tikai starptautisko un Kopienas iekšējo transportu, un, otrkārt, atcelt atbrīvojumu, ja tā noslēdz divpusēju nolīgumu ar citu dalībvalsti. No minētā izriet, ka Direktīvas 2003/96 14. panta transponēšanas pasākumi ir tādi pasākumi, kuru īstenošanai dalībvalstij ir diskrecionāra vara, kas savukārt izskaidro apstākli, kādēļ šo pasākumu atbilstības valsts atbalsta noteikumiem kontroli paredz šīs direktīvas 26. panta 2. punkts. No visa iepriekš minētā izriet, ka trešais pamats nav pamatots.

114 Visbeidzot pirmo un ceturto pamatu balsta pieņēmums, ka prasītājs ir iesniedzis sūdzību, kas Komisijai ir sīki jāpārbauda. Tomēr ņemot vērā apstākli, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkts tikai ievieš Kopienu tiesību akta obligātu noteikumu (skat. šī sprieduma 99.–104. punktus), Komisijai bija tiesības ar Apstrīdēto lēmumu noraidīt sūdzību, nepastāvot vajadzībai iesniegt to Komisijas locekļu kolēģijā un uzsākt formālu pārbaudes procedūru atbilstoši EKL 88. panta 2. punktam.

115 Līdz ar to pirmais, trešais un ceturtais pamati ir jānoraida.

Par otro pamatu, ko pamato pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

- 116 Prasītājs uzskata, ka Apstrīdētais lēmums ir jāatceļ EKL 253. pantā noteiktā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpuma dēļ. Tā kā runa ir par lēmumiem, kuros izdarīts secinājums par sūdzībās norādītā valsts atbalsta neesamību, Komisijai būtu jānorāda sūdzības iesniedzējam iemesli, kādēļ ar sūdzībā minētajiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem nepietiek, lai pierādītu valsts atbalsta esamību (spriedums lietā *Sytraval*, 64. punkts).
- 117 Tomēr šajā gadījumā Apstrīdētā lēmuma pamatojums neļauj izprast iemeslus, kādēļ prasītāja sūdzībā minētie faktiskie un tiesiskie apstākļi nepamato valsts atbalsta esamību.
- 118 Komisija un Padome nav darījušas zināmu savu viedokli par argumentiem, ko prasītājs izvirzījis, ai pamatotu otro pamatu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 119 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā pieprasītais pamatojums ir jāpieņem atbilstoši attiecīgā tiesību akta raksturam un tajā skaidri un nepārprotami jāietver tiesību akta autora — iestādes — pamatojums, ļaujot ieinteresētajam personām iepazīties ar pieņemtā tiesību akta pamatojumu un kompetentai tiesai veikt savu kontroli. Prasība norādīt pamatojumu ir jāvērtē saistībā ar konkrētajiem apstākļiem, jo īpaši tiesību akta saturu, norādītā pamatojuma raksturu un tiesību akta adresātu vai citu ieinteresēto personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, interesi saņemt skaidrojumus. Nav nepieciešams pamatojumā iedziļināties visos atbilstošajos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos, jo tas, vai akta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir jāvērtē, ne tikai ņemot vērā tā formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī attiecīgo jomu reglamentējošo tiesību normu kopumu (skat. spriedumu lietā *Sytraval*, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 120 Šajā gadījumā no Apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir noraidījusi sūdzību pamatojot ar to, ka *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļā minētais atbrīvojums ir Direktīvas 92/81 īstenošanas pasākums, nevis mēģinājums piešķirt atbalstu (skat. šī sprieduma 11. punktu). Pretēji prasītāja apgalvojumam šāds pamatojums, kaut arī īss, ir pietiekami skaidrs un saprotams.
- 121 Līdz ar to arī otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par piekto pamatu, ko pamato EKL 307. panta un starptautisko tiesību normu pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

- 122 Prasītājs norāda, ka Komisijas apgalvojums par to, ka piemērot Kopienas noteikumus atbalsta jomā liedz 1944. gada 7. decembra Čikāgas konvencija par starptautisko civilo aviāciju (Apvienoto Nāciju Līgumu Krājums, 15. sējums, 295. lpp.), kā arī virkne divpusējo līgumu par gaisa satiksmi, kas noslēgti pamatojoties uz šo konvenciju, nav saderīgs ne ar starptautisko tiesību normām, ne ar EKL 307. pantu.
- 123 Attiecībā uz starptautiskajām tiesībām prasītājs apgalvo, ka starptautiskajos nolīgumos paredzētais atbrīvojums no nodokļa aviācijas degvielai nekādā ziņā neliedz *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļu atzīt par nesaderīgu ar EKL 87. panta 1. punktu. Atbilstoši 1969. gada 23. maija Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām (Apvienoto Nāciju Līgumu Krājums, 788. sējums, 354. lpp.) 30. pantā noteiktajai kolīziju normai, iepriekš starp dalībvalstīm noslēgto starptautisko līgumu noteikumus piemēro tikai tad, ja tie ir saderīgi ar turpmāk noslēgtajiem nolīgumiem, piemēram, par piederību Eiropas Kopienām.
- 124 Attiecībā uz Kapienu tiesībām EKL 307. panta 1. daļa tikai nodrošina trešo valstu tiesības atbilstoši starptautiskajām publiskajām tiesībām, neuzliekot pienākumu dalībvalstīm uzņemties to līgumsaistības, kas radušās pirms Kapienu līgumu noslēgšanas (Tiesas 1966. gada 13. jūlija spriedums apvienotajās lietās 56/64 un 58/64 *Consten* un *Grundig/EEK* Komisija, *Recueil*, 430. lpp.). Līdz ar to šajā

gadījumā tas ir tikai Kopienas iekšējais jautājums, un primārās tiesības ir tās, ko piemēro kolīziju gadījumā (Pirmās instances tiesas 1991. gada 10. jūlija spriedums lietā T-69/89 RTE/Komisija, *Recueil*, II-485. lpp., 103. punkts). Tādēļ ņemot vērā arī EKL 307. punktu, ne Čikāgas konvencija, ne ar to pamatotie starptautiskie divpusējie nolīgumi neliedz valsts atbalstu reglamentējošos Kopienu tiesību noteikumus piemērot *MinōStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļai. Turklāt Komisija atkārtoti ir atzinusi, ka Čikāgas konvencija nav jāievēro izskatot Kopienas iekšējos jautājumus.

- 125 Komisija un Padome nav darījušas zināmu savu viedokli par argumentiem, ko prasītājs izvirzījis, lai pamatotu piekto pamatu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 126 Šim pamatam nav nozīmes. Apstrīdēto lēmumu pamato tas, ka *MinōStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa nav pretrunā ar Kopienu normām valsts atbalsta jomā, jo šajā sakarā nav veikts neviens valsts pasākums (ši sprieduma 11. punkts). Līdz ar to Komisija nav piemērojusi Līguma noteikumus valsts atbalsta jomā.

- 127 Tādēļ pretēji tam, ko liek saprast prasītājs, Apstrīdētā lēmuma pamatā nekādā ziņā nav starptautiskās tiesības. Komisija nav atsaukusies uz starptautiskajām tiesībām, lai pamatotu valsts atbalstu reglamentējošo noteikumu nepiemērojamību. Tā ir tikai atsaukusies uz starptautiskajām tiesībām, lai izskaidrotu attiecīgā atbrīvojuma kontekstu un apstiprinātu, ka Direktīva 92/81 atbilst starptautiskajai praksei (skat. šī sprieduma 11. punktu).

128 Šo secinājumu nevarētu ietekmēt Komisijas piebilde Apstrīdētajā lēmumā, ka Direktīva 92/81 “atbilstoši starptautiskai praksei balstās uz [OACI] noteikto politiku, ko veido, ievērojot [Čikāgas konvenciju]”.

129 No minētā izriet, ka piektais pamats nav pamatots.

Par sesto pamatu, ko pamato vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

130 Prasītājs atgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips aizliedz līdzīgas situācijas risināt atšķirīgi vai atšķirīgas situācijas risināt līdzīgi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota (Tiesas 2000. gada 13. aprīļa spriedums lietā C-292/97 *Karlsson u.c.*, *Recueil*, I-2737. lpp., 39. punkts; skat. arī šī sprieduma 77. punktā minēto spriedumu lietā *van Landschoot/Mera*, 9. punkts).

131 Tomēr šajā gadījumā atbrīvojumu no nodokļa aviācijas degvielai pamato Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts un norma, ar kuru šis noteikums transponēts valsts tiesībās, proti, *MinöStG* 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) daļa, kas radījusi atšķirīgu attieksmi pret prasītāju un aviācijas uzņēmumiem, kas darbojas maršrutos Vācijas teritorijā. Tā kā prasītājs un aviācijas uzņēmumi maršrutos Vācijas teritorijā piedāvā pakalpojumus, kas no patērētāju viedokļa ir aizvietojami, tie atrodas līdzīgā situācijā. Prasītājs šajā sakarā uzsver, ka starp aviāciju un dzelzceļa transportu, jo īpaši ātrvilcieniem, pastāv konkurences attiecības. Diskriminējošo attieksmi pret prasītāju, salīdzinot to ar aviācijas uzņēmumiem, kas darbojas maršrutos Vācijas teritorijā, tādējādi veido apstākļi, ka šie uzņēmumi ir atbrīvoti no

akcīzes nodokļa par minerāleļļām. Šī atšķirīgā attieksme nav objektīvi pamatota. Turklāt iestādes ir skaidri atzinušas nepamatotas diskriminācijas esamību.

132 Prasītājs iesaka Pirmās instances tiesai izbeigt šo diskrimināciju, *mutatis mutandis* piemērojot EKL 231. panta otro daļu (šī sprieduma 77. punktā minētais spriedums lietā *van Landschoot/Mera*). Šāda pieeja ļautu nepiemērot attiecīgo atbrīvojumu no nodokļa aviācijas uzņēmumiem, kas tiešā veidā konkurē ar prasītāju.

133 Tiesa savā 2000. gada 13. jūlija spriedumā lietā *C-36/99 Idéal tourisme (Recueil, I-6049. lpp.)* atzina, ka dalībvalstis, lai izvairītos no nevienlīdzīgas attieksmes, var iekasēt nodokli arī no gaisa transporta uzņēmumiem (33. punkts). Turklāt šajā gadījumā varētu novērst minēto nevienlīdzīgo attieksmi, no nodokļa atbrīvojot maksāšanas ātrvilcienu operatorus.

134 Komisija nav darījusi zināmu savu viedokli par argumentiem, ko prasītājs izvirzījis, lai pamatotu šo pamatu.

135 Padome uzskata, ka prasītājs balstās uz kļūdainu pieņēmumu, proti, ka dzelzeļa transports un gaisa transports, ciktāl tie varbūtēji savstarpēji konkurē, ir salīdzināmi un to situācijas jārisina līdzīgā veidā.

136 Padome norāda uz savu kā likumdevēja viedokli, ka ņemot vērā gaisa transportam raksturīgās iezīmes, no nodokļa ir jāatbrīvo aviācijas degviela, ko neizmanto privātos, nekomerciālos nolūkos. Kontrolējot likumdevēja plašās diskrecionārās varas īstenošanu, tiesai ir jāpārbauda tikai tas un vai nav pieļauta acīmredzama kļūda,

vai nepareizi izmantotas pilnvaras, vai attiecīgā iestāde nav acīmredzami pārkāpusi savas diskrecionārās varas robežas. Tomēr prasītājs nepaskaidro, kādēļ Padome būtu rīkojusies acīmredzami neatbilstošā veidā, īstenojot savu diskrecionāro varu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 137 No judikatūras izriet, ka vienlīdzīgas attieksmes princips aizliedz līdzīgas situācijas risināt atšķirīgi, radot atsevišķiem uzņēmējiem mazāk labvēlīgus apstākļus nekā citiem uzņēmējiem, ja vien šāda atšķirīga attieksme nav objektīvi pamatota (šī sprieduma 130. punktā minētais spriedums lietā *Karlsson* u.c., 39. punkts; Pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedums apvienotajās lietās T-228/99 un T-233/99 *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, *Recueil*, II-435. lpp., 272. punkts).
- 138 Pirmās instances tiesa uzskata, ka vienlīdzīgas attieksmes princips šajā gadījumā nav pārkāpts, jo gaisa transporta uzņēmumu situācija acīmredzami atšķiras no situācijas, kādā atrodas dzelzceļa transporta uzņēmumi. Attiecībā uz šo uzņēmumu darbības iezīmēm, to izmaksu struktūru un tiesību normām, kas šīs izmaksas reglamentē, gaisa transporta pakalpojumi būtiski atšķiras no dzelzceļa transporta pakalpojumiem un tie nav līdzīgi vienlīdzīgas attieksmes principa nozīmē.
- 139 Katrā gadījumā Pirmās instances tiesa uzskata, ka šajā gadījumā atšķirīga attieksme ir objektīvi pamatota, ņemot vērā būtisku Padomes diskrecionāro varu objektīvi pamatot varbūtēju atšķirīgu attieksmi (Pirmās instances tiesas 1997. gada 11. jūlija spriedums lietā T-267/94 *Oleifici Italiani*/Komisija, *Recueil*, II-1239. lpp., 47. punkts). Ņemot vērā Čikāgas konvencijā nostiprināto starptautisko praksi atbrīvot no akcīzes nodokļa aviācijas degvielu, kā arī dalībvalstu noslēgtos divpusējos nolīgumus, Kopienas gaisa transporta uzņēmumu

konkurence ar trešo valstu uzņēmumiem tiktu izkropļota, ja Kopienų likumdevējs viļņpusēji uzliktu akcīzes nodokli šī veida degvielai. Līdz ar to Direktīvas 92/81 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts bija objektīvi pamatots.

140 Tādēļ arī sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

141 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

142 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tam jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

143 Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus pati saskaņā ar Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmo daļu.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) prasību noraidīt;**
- 2) prasītājs atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 5. aprīlī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

E. Coulon

B. Vesterdorf